

Opinia Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

(2013/C 356/07)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje, że skutki zmiany klimatu na świecie mogą być dla niektórych miast i regionów Europy równie poważne jak skutki lokalne. W związku z tym widzi potrzebę szerszego ukierunkowania strategii przystosowawczych, wykraczającego poza granice UE.
- Jest zdania, że zielona infrastruktura stanowi klasyczny opłacalny wariant adaptacyjny, który przyczyni się do zwiększenia odporności na obszarach miejskich.
- Jest bardzo zaniepokojony wpływem zmiany klimatu na produkcję w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie.
- Twierdzi, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu więcej uwagi należy poświęcić kwestii pełniejszego wdrożenia strategii przystosowawczych na poziomie lokalnym, gdzie skutki są najbardziej odczuwalne i gdzie podejmuje się pierwsze działania.
- Dostrzega fakt, że finansowanie jest sprawą kluczową dla wdrażania rozwiązań adaptacyjnych na poziomie lokalnym.
- Uznaje znaczenie lokalnych i regionalnych sieci w propagowaniu środków przystosowawczych i opowiada się za ich odpowiednim wsparciem finansowym ze środków unijnych. Nie zaleca jednak tworzenia nowej organizacji lub dobrowolnego zobowiązania w zakresie przystosowania, jak sugerowano w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, gdyż spowodowałyby to powielanie prac, byłoby mylące dla uczestników i mogłoby skutkować zmarnowaniem cennych zasobów. Należy zapewnić większe zasoby istniejącemu Porozumieniu Burmistrzów i nadać mu nową orientację jako sieci skoncentrowanej na działaniach w dziedzinie klimatu, obejmujących oba aspekty: łagodzenie i przystosowanie.
- Stwierdza, że z uwagi na pilny charakter działań przegląd strategii planowany na 2017 r. powinien obejmować nie tylko postępy w zakresie krajowych strategii przystosowawczych i ocenę, czy w przyszłości potrzebne będą działania ustawodawcze. Data ta powinna także wyznaczać termin zakończenia realizacji szeregu etapów wdrażania na wszystkich poziomach sprawowania rządów, być może z wykorzystaniem tablicy wyników w zakresie przygotowania, a strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu powinno towarzyszyć doradztwo i wsparcie dla organów szczebla niższego niż krajowy oraz państw członkowskich w związku z realizacją tych etapów.

Sprawozdawca	Neil SWANNICK (UK/PSE), członek Rady Miejskiej w Manchesterze
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” COM(2013) 216 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje do wiadomości, że porozumienie ONZ w sprawie zmiany klimatu planowane na 2015 r. będzie obejmowało zarówno kwestie łagodzenia zmiany klimatu, jak i przystosowania się do niej. Budowanie odporności na zmianę klimatu, w szczególności w krajach najbiedniejszych i najbardziej podatnych na zagrożenia, jest absolutnie konieczne, jeżeli porozumienie ma mieć sprawiedliwy charakter.

2. Podkreśla, że łagodzenie zmiany klimatu jest najlepszym sposobem na sprostanie wielu kluczowym wyzwaniom związanym z przystosowaniem się do niej poprzez działania zapobiegawcze. Im bardziej stanowcze i ambitniejsze będą działania ukierunkowane na łagodzenie zmiany klimatu, tym bardziej uda się ograniczyć środki dostosowawcze.

3. Zauważa, że na świecie przekroczony został niebezpieczny próg stężenia dwutlenku węgla, którego poziom w atmosferze wynosi obecnie 400 ppm.

4. Wzywa negocjatorów UE do przyspieszenia działań służących podwyższeniu poziomu dążeń i zyskaniu międzynarodowego poparcia dla porozumienia planowanego na 2015 r., które w sposób jednoznaczny obejmie transformację światowego systemu energetycznego.

5. Jest w pełni świadomy, że wiele krajów rozwijających się narażonych jest na stopniowo postępujące procesy zmiany klimatu, takie jak podnoszenie się poziomu morza oraz wzrost temperatur, które zwiększają zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i poważnie osłabiają szanse na osiągnięcie globalnego zrównoważonego rozwoju.

6. Podkreśla, że zmiana klimatu wywiera bezpośredni wpływ na zasoby wodne, a zarządzanie tymi zasobami wpływa na ekosystemy, produkcję roślinną i zwierzęcą, działalność społeczno-gospodarczą oraz zdrowie ludzi.

7. Wzywa Radę i Komisję, aby włączyć KR nie tylko do prac nad łagodzeniem zmiany klimatu, lecz również do prac

technicznych związanych z programem działania z Nairobi, koncentrujących się na przystosowaniu opartym na ekosystemie i różnorodności biologicznej.

Przystosowanie się i odporność

8. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do odporności zawarte w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz jej ogólny cel, jakim jest wspieranie postępu w tworzeniu „Europy odpornej na zmianę klimatu”. Komitet Regionów jest zdania, że traktowanie przystosowania do zmiany klimatu jako wymiaru odporności to cenne podejście. Niska odporność może poważnie osłabić miasto, którego system urbanistyczny został naruszony (przez zjawiska klimatyczne lub inne), natomiast wysoka odporność może umożliwić miastu poradzenie sobie z tą sytuacją.

9. Uważa, że niezbędne jest tworzenie powiązań pomiędzy przystosowaniem się do zmiany klimatu oraz społecznościami zajmującymi się zarządzaniem ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i planowaniem kryzysowym.

10. Uważa, że w kontekście odporności przystosowanie to:

— całościowy program, wykraczający poza granice systemów, sektorów, skali przestrzennych i czasowych;

— element szerszej strategii potrzebnej do zbudowania odporności w Europie, w ramach miast i regionów;

— proces rozpoznania, a następnie ograniczenia ryzyka związanego z zagrożeniami wynikającymi z ekstremalnych warunków pogodowych i klimatycznych, zmniejszający w ten sposób natężenie wstrząsów z tym związanych.

11. Zdaje sobie sprawę, że negatywny wpływ zmiany klimatu jest prawdopodobny nawet mimo opracowania solidnych rozwiązań adaptacyjnych i osiągnięcia celu ograniczenia globalnego ocieplenia do przeciętnie 2 °C. Osiągnięcie odporności na tego rodzaju zjawiska jest kwestią priorytetową, zatem „zwiększenie odporności na zmianę klimatu” jest bardziej odpowiednim pojęciem niż „uodpornienie na zmianę klimatu”.

12. Uznaje, że skutki zmiany klimatu na świecie mogą być dla niektórych miast i regionów Europy równie poważne jak skutki lokalne ze względu na oddziaływanie na globalną logistykę i globalne łańcuchy dostaw, bezpieczeństwo żywnościowe oraz migrację (ludzi, flory i fauny oraz chorób). W związku z tym widzi potrzebę szerszego ukierunkowania strategii przystosowawczych, wykraczającego poza granice UE. Wspieranie działań przystosowawczych powinno mieć charakter globalny, tak jak w przypadku rozwoju i współpracy, żywności i energii, biorąc pod uwagę związane z nimi potencjalne ryzyko i korzyści dla UE.

13. Zauważa katalog badań naukowych, których przedmiotem jest wpływ zmiany klimatu na dziedzictwo kulturowe, i twierdzi, że strategie przystosowawcze powinny obejmować ocenę podatności dziedzictwa w postaci budynków, dzieł sztuki i archiwów na zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i degradacją środowiska naturalnego.

14. Jest zdania, że zielona infrastruktura stanowi klasyczny opłacalny wariant adaptacyjny, który przyczyni się do zwiększenia odporności na obszarach miejskich poprzez obniżanie temperatury powierzchni i ograniczanie odpływu wód deszczowych. Niezbędne jest podejście przystosowawcze oparte na systemach przyrodniczych i urbanistycznych: na przykład korytarze ekologiczne przekraczające granice administracyjne, w celu wspierania migracji dzikiej przyrody w zmieniającym się klimacie. Dlatego też pożyteczne jest promowanie ekosystemów lub zielonej infrastruktury jako infrastruktury o kluczowym znaczeniu.

15. Uważa, że zdrowe ekosystemy i bogactwo różnorodności biologicznej wzmocnią odporność na zmianę klimatu na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podkreśla równocześnie, że zmieniający się klimat stwarza zagrożenia także dla tych systemów. Należy to silniej uwypuklić w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, krajowych strategiach przystosowawczych i programach UE.

Przystosowanie i konkurencyjność gospodarcza

16. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu uznano związek między przystosowaniem się do zagrożeń związanych z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu a ochroną przyszłego dobrobytu gospodarczego Europy. Ostrzega jednak, iż działania sprzyjające adaptacji w celu utrzymania wzrostu i konkurencyjności nie mogą mieć miejsca kosztem dobrobytu społecznego i ochrony zdrowia.

17. Uznaje znaczące bezpośrednie koszty związane z niebezpiecznymi warunkami pogodowymi i klimatycznymi, takimi jak zniszczenia budynków i infrastruktury. Dlatego należy wspierać

rozwiązania adaptacyjne obejmujące zarówno modernizację istniejących obiektów, jak i uwzględnienie kwestii odporności w przyszłych projektach dotyczących na przykład budowy linii kolejowych i budownictwa mieszkaniowego.

18. Stwierdza, że dostawcy usług ubezpieczeniowych mogą uznać, że grunty, budynki czy infrastruktura zlokalizowane na terenie danego miasta lub regionu nie są wystarczająco zabezpieczone przed zagrożeniami związanymi ze zmianą klimatu, co z kolei może skutkować ograniczoną dostępnością ubezpieczeń lub wyższym kosztem ochrony ubezpieczeniowej. Obszary borykające się z tego rodzaju trudnościami mogą mieć problem ze spełnieniem swoich aspiracji w zakresie wzrostu, a część obszarów miejskich może stać się niemożliwa do ubezpieczenia. Dlatego z zadowoleniem należy przyjąć fakt, iż Komisja podejmuje tę kwestię w przedłożonej Zielonej księdze w sprawie ubezpieczeń od klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka.

19. Wskazuje na znaczenie oceny kosztów związanych ze skutkami zmiany klimatu, umożliwiającą porównanie wartości wyprzedzających działań przystosowawczych. Niosłoby to ze sobą lepsze zrozumienie szans gospodarczych związanych z przystosowaniem oraz unikniętych kosztów. W tzw. raporcie Sterna przeanalizowano już ekonomiczne aspekty zmiany klimatu. Należy zachęcać do prowadzenia dalszych badań w tym obszarze, aby wspierać opracowanie analiz rentowności w związku z włączeniem kwestii przystosowania do zmiany klimatu do wszystkich obszarów polityki i strategii.

20. Promuje podejście do oceny kosztów i korzyści kapitałowych uwzględniające cały cykl życia w celu zapewnienia długich okresów zwrotu z inwestycji odpornych na zmianę klimatu. Powinien istnieć wymóg stanowiący, że rejestry księgowo i rejestry ryzyka muszą zawierać informacje na temat gospodarczych, środowiskowych i społecznych skutków działań i inwestycji kapitałowych, które nie uwzględniają zmian klimatu.

21. Uważa, że kluczowym aspektem uwzględnionym w strategiach przystosowawczych powinna być możliwość naruszenia systemów infrastruktury sieciowej przez ekstremalne warunki pogodowe i zmianę klimatu. Zagrożenie wynikające z warunków pogodowych lub klimatycznych, takie jak utrata stacji elektroenergetycznej lub centrali ICT może wywierać skutki pośrednie lub „kaskadowe” w ramach wielu sektorów gospodarki i usług.

22. Zauważa, że powiązania między systemami społeczno-gospodarczymi, zmianą klimatu i infrastrukturą mogą prowadzić do zmiany preferencji turystycznych lub wzorców zużycia energii i w ten sposób znacząco wpłynąć na popyt i podaż na rynku usług infrastrukturalnych.

23. Jest bardzo zaniepokojony wpływem zmiany klimatu na produkcję w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie. Wzywa, by europejska polityka w tej dziedzinie wspierała odporność na zmianę klimatu tychże niezbędnych pierwotnych źródeł produkcji i ekosystemów, które je umożliwiają.

Cel w zakresie przystosowania

24. Dostrzega niepewność związaną ze stężeniem gazów cieplarnianych w atmosferze w przyszłości oraz związanymi z tym skutkami i wzrostem temperatury. Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu koncentruje się na przystosowaniu się do konsekwencji ocieplenia klimatu na świecie o 2 °C. Niemniej jednak w świetle obecnego stanu wiedzy naukowej oraz treści IPCC AR4⁽¹⁾, obecne stężenie w atmosferze (nawet jeśli tylko pozostanie na tym samym poziomie) doprowadzi do ocieplenia o ponad 2 °C. A zatem zgodnie z zasadą ostrożności zalecamy podjęcie środków odpowiadających potrzebom w zakresie przystosowania do wyższego przewidywanego wzrostu temperatury w przyszłości.

Podatność na zagrożenia związane z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu

25. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do podatności na zagrożenia zawarte w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu jako ważny element zrozumienia i przystosowania się do zmiany klimatu; obniżenie podatności „odbiorców” (tj. ludzi, infrastruktury i sektorów gospodarki) na szkody spowodowane zagrożeniami związanymi z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu to główny cel przystosowania.

26. Promuje podejście do przystosowania skoncentrowane na podatności na zagrożenia, gdyż:

— opracowywanie prognoz w zakresie zmiany klimatu na poziomie lokalnym jest trudne pod względem metodologicznym, czasochłonne i kosztowne, podczas gdy dane na temat czynników wpływających na podatność na zagrożenia są zasadniczo łatwiej dostępne; podejście skoncentrowane na podatności na zagrożenia umożliwia szybki postęp, gdy brak szczegółowych prognoz w zakresie zmiany klimatu dla danej lokalizacji;

— Światowa Organizacja Zdrowia zauważa, że zmiana klimatu stanowi największe wyzwanie XXI wieku w zakresie zdrowia publicznego;

— dla grup szczególnie podatnych na zagrożenia, w tym osób w wieku starszym i bardzo młodym oraz znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, ekstremalne warunki pogodowe i zmiana klimatu są szczególnie niebezpieczne z uwagi na brak zasobów i dostępu do ochrony ubezpieczeniowej; podejście oparte na podatności na zagrożenia wspiera uwzględnienie kwestii zdrowia i sprawiedliwości społecznej wśród przesłanek uzasadniających podjęcie działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

27. Stwierdza, że strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu zyskałaby na bardziej przejrzystym stosowaniu takich pojęć, jak ryzyko, podatność na zagrożenia, narażenie i odporność, w tym także na sformułowaniu podstawowych definicji.

Wielopoziomowy system sprawowania rządów

28. Zauważa, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu nacisk kładzie się na włączenie kwestii przystosowania w zakres działań UE i rozwój krajowych strategii przystosowawczych, a mniej uwagi poświęca znaczeniu wspierania państw członkowskich w uwzględnianiu kwestii przystosowania się w działaniach na szczeblu regionalnym i lokalnym.

29. Podkreśla potrzebę wyraźniejszego uznania roli wielopoziomowego systemu sprawowania rządów w opracowywaniu rozwiązań w zakresie przystosowania do zmiany klimatu. Pomogłoby to:

— zwiększyć świadomość, że role i wymogi przystosowawcze różnią się w zależności od zastosowanej skali przestrzennej;

— osiągnąć lepsze zrozumienie kwestii odpowiedzialności za działania przystosowawcze w różnych skalach przestrzennych, np. odpowiedzialności za strategiczne i lokalne drogi szybkiego ruchu;

— uznać znaczenie kwestii transgranicznych w dziedzinie przystosowania się, na poziomie państw członkowskich i na skalę regionalną, np. zarządzania zagrożeniem powodziowym;

— wspierać realizację polityki państw członkowskich w zakresie przystosowania na poziomie regionalnym i lokalnym, gdzie będzie ona wdrażana.

30. Dostrzega fakt, że strategię krajowe zawierają ogład skutków i ryzyka z perspektywy wyższego szczebla, jednak – co zrozumiałe – często nie uwzględniają informacji i kwestii o znaczeniu regionalnym i lokalnym.

31. Podkreśla, że krajowe strategię przystosowawcze powinny zawierać ścieżki zarządzania umożliwiające wsparcie procesu przystosowania na szczeblu regionalnym i lokalnym, a państwa członkowskie, we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, powinny monitorować rozwój i wdrażanie strategii przystosowawczych na poziomie regionalnym i lokalnym: UE powinna zapewnić wskazówki dotyczące realizacji tych zadań.

32. Uważa, że powinno się zachęcać państwa członkowskie do tworzenia sieci łączących zainteresowane strony z różnych sektorów w działaniach na rzecz wspólnego tworzenia strategii przystosowawczych w różnych skalach przestrzennych.

⁽¹⁾ 4. sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu.

33. Jest zdania, że regionalne strategie przystosowawcze stanowią najlepsze źródło informacji dotyczących uwarunkowań lokalnych, wyznaczania odpowiednich zasobów i wskazań wspierających działania na szczeblu lokalnym. Na poziomie władz lokalnych i regionalnych możliwe jest także wskazanie najczęstszych skutków zmiany klimatu, które są często charakterystyczne dla danego regionu z uwagi na zróżnicowanie obszarów takich jak wyspy, regiony górskie, konurbacje i obszary przybrzeżne.

34. Dostrzega różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi w zakresie struktur zarządzania wdrażaniem strategii na szczeblu lokalnym, gdzie w niektórych państwach – niestety nie we wszystkich – opracowano odpowiednie struktury planowania na szczeblu regionalnym. Twierdzi jednak, że we wszystkich przypadkach niezbędne jest wdrożenie ram zarządzania przystosowaniem na poziomie niższym niż krajowy w celu przełożenia inwestycji, ustawodawstwa i polityki ze szczebla krajowego na poziom lokalny.

35. Twierdzi, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu więcej uwagi należy poświęcić kwestii pełniejszego wdrożenia strategii przystosowawczych na poziomie lokalnym, gdzie skutki są najbardziej odczuwalne i gdzie podejmuje się pierwsze działania. Miarą przystosowania do zmiany klimatu na szczeblu europejskim będzie stopień, w jakim na obszarach lokalnych opracowano i wdrożono rozwiązania adaptacyjne mające na celu ograniczenie skutków ekstremalnych warunków pogodowych i zagrożenia zmianą klimatu.

36. Przyznaje, że miasta to obszary, na których wypracowanie rozwiązań adaptacyjnych jest sprawą najwyższej wagi. Większość obywateli UE mieszka w miastach. W miastach skutki zmiany klimatu są wyraźniejsze (np. efekt miejskiej wyspy ciepła), żyją w nich odbiorcy podatni na zagrożenia, przy czym miasta to kluczowe centra gospodarcze i kulturalne.

37. Podkreśla, że kwestia przystosowania powinna zostać włączona w szczególności do dziedzin takich jak planowanie przestrzenne, z uwagi na zasadniczą rolę w zapewnianiu długoterminowych zmian w krajobrazie i środowisku zbudowanym.

Wdrażanie rozwiązań adaptacyjnych na szczeblu regionalnym i lokalnym

38. Przyjmuje z zadowoleniem zawarte w wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020 zobowiązanie dotyczące zwiększenia wydatków związanych z klimatem do przynajmniej 20 % i włączenia kwestii przystosowania do zmiany klimatu do programów finansowania, polityki i programów badawczych na szczeblu UE, w tym funduszy strukturalnych, programów „Horyzont 2020” i Life+ oraz programu rozwoju obszarów wiejskich.

39. Przyznaje, że zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie są odpowiedzialne za zachęcanie do włączenia kwestii przystosowania do zmiany klimatu do polityki i działań praktycznych na szczeblu regionalnym i lokalnym.

40. Dostrzega fakt, że państwa członkowskie, regiony i miasta będą różnić się pod względem poziomu przystosowania z uwagi na zakres zagrożeń związanych ze zmianą klimatu, podatnością na te zagrożenia oraz zdolnościami w zakresie przystosowania. To z kolei wpłynie na zdolność do przygotowania się na ekstremalne warunki pogodowe i zmianę klimatu oraz zdolność do reagowania na nie.

41. Popiera opracowywanie „typologii przystosowania” w celu wspierania procesu tworzenia strategii na poziomie miast. Wskazywanie podobieństw między miastami, np. w zakresie aktualnych i przewidywanych zagrożeń klimatycznych oraz cech społeczno-gospodarczych, może pomóc w tworzeniu sieci łączących typy miast o podobnych potrzebach w dziedzinie przystosowania. Powstanie takich grup miast sprzyjałoby skuteczniejszemu planowaniu strategicznemu i kształtowaniu polityki w tej dziedzinie, alokacji zasobów, zapewnianiu odpowiedniego doradztwa i tworzeniu sieci nauczania. Zauważa, że pewne dobrowolne stowarzyszenia już istnieją i należy je wspierać.

42. Wskazuje, że z uwagi na różnorodność potrzeb i możliwości w zakresie przystosowania, np. różnice w systemach zarządzania, dostępie do zasobów oraz cechach biofizycznych, które wpływają na opracowywanie i wdrażanie rozwiązań adaptacyjnych, termin „najlepsze praktyki” jest mylący. Mając na uwadze, że praktycznych doświadczeń nie można całkowicie przenieść na inny grunt, w tym kontekście bardziej odpowiedni wydaje się termin „dobre praktyki”.

43. Wskazuje, że budowanie zdolności w zakresie przystosowania stanowi ważną podstawę opracowywania i wdrażania rozwiązań adaptacyjnych. Dlatego istotne jest tworzenie ośrodków na poziomie państw członkowskich i na poziomie niższym niż krajowy w celu budowania zdolności w zakresie przystosowania, szkolenia, wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy miastami i regionami.

44. Podkreśla znaczenie edukacji i komunikacji na tematy dotyczące środowiska oraz kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w tych działaniach. Podkreśla wagę dostosowania komunikacji, zwłaszcza na temat zmiany klimatu, do odbiorców i warunków lokalnych oraz udostępnienia wsparcia finansowego na potrzeby kampanii komunikacyjno-edukacyjnych.

45. Dostrzega fakt, że finansowanie jest sprawą kluczową dla wdrażania rozwiązań adaptacyjnych na poziomie lokalnym. Potrzebna jest jasność co to tego, z jakich źródeł pozyskiwać duże sumy kapitału niezbędne do zapewnienia postępu w działaniach przystosowawczych, zwłaszcza z tego względu, że istnieją pewne wątpliwości co do wspomnianych w komunikacie przychodów ze sprzedaży na aukcji w ramach EU ETS, o których mowa. Istnieje szczególna potrzeba uwzględnienia przystosowania w kontekście korzystania z funduszy strukturalnych, takich jak EFRR, w kolejnym okresie programowania, przy czym nie należy ograniczać środków budżetowych niezbędnych do łagodzenia zmiany klimatu.

46. Uznaje znaczenie lokalnych i regionalnych sieci w propagowaniu środków przystosowawczych i opowiada się za ich odpowiednim wsparciem finansowym ze środków unijnych. Nie zaleca jednak tworzenia nowej organizacji lub dobrowolnego zobowiązania w zakresie przystosowania, jak sugerowano w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, gdyż spowodowałoby to powielanie prac, byłoby mylące dla uczestników i mogłoby skutkować zmarnowaniem cennych zasobów. Należy zapewnić większe zasoby istniejącemu Porozumieniu Burmistrzów i nadać mu nową orientację jako sieci skoncentrowanej na działaniach w dziedzinie klimatu, obejmujących oba aspekty: łagodzenie i przystosowanie.

47. Podkreśla potrzebę bardziej proaktywnej niż reaktywnej wizji przystosowania w ramach strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu: podczas opracowywania i wdrażania rozwiązań adaptacyjnych należy uwzględnić obie strategie w celu ograniczenia długoterminowego ryzyka i poprawy przygotowania i zdolności reagowania na obserwowane obecnie ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne.

Synergie i konflikty w zakresie przystosowania i łagodzenia

48. Dostrzega fakt, że przystosowanie i łagodzenie to niezbędne elementy zintegrowanej strategii dotyczącej zmiany klimatu. O ile przystosowanie się do obecnych i niemożliwych do uniknięcia w przyszłości ekstremalnych warunków pogodowych i zmiany klimatu jest konieczne, o tyle nie powinno być postrzegane jako strategia zastępująca łagodzenie. W porozumieniu z Cancún, wypracowanym na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, podkreśla się fakt, że strony powinny równie priorytetowo traktować kwestie przystosowania i łagodzenia. Niemniej jednak na poziomie niższym niż krajowy będą występować różnice w sposobie alokacji zasobów.

49. Podkreśla, że zachęcanie społeczeństw i gospodarek do zwiększania odporności na zmiany klimatu to istotny aspekt wzmacniania konkurencyjności Europy i poprawy jakości

życia w kolejnych dziesięcioleciach. Należy również jak najszybciej zwiększyć liczbę działań mających na celu znaczące ograniczenie emisji szkodliwych gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zmianę klimatu.

50. Wskazuje, że choć przystosowanie do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków są zasadniczo ze sobą powiązane, zintegrowane działania przystosowawcze i łagodzące są obecnie rzadkością, i w związku z tym istnieje pilna potrzeba opracowania polityki, praktycznych działań i prowadzenia badań w celu rozpoznania i wspierania synergii. Ponadto ważne jest, aby wszystkie polityki UE przyczyniały się do realizacji tych dwóch celów.

51. Uznaje korzyści płynące z podjęcia środków łączących aspekty łagodzenia i przystosowania, gdyż w przeciwnym razie kolidujące ze sobą środki przystosowawcze i łagodzące mogą nieść ze sobą znaczne negatywne skutki, np. zastosowanie mechanicznego chłodzenia w budynkach jako reakcja na wyższe temperatury zwiększa emisję gazów cieplarnianych.

52. Stwierdza na zakończenie, że z uwagi na pilny charakter działań przegląd strategii planowany na 2017 r. powinien obejmować nie tylko postępy w zakresie krajowych strategii przystosowawczych i ocenę, czy w przyszłości potrzebne będą działania ustawodawcze. Data ta powinna także wyznaczać termin zakończenia realizacji szeregu etapów wdrażania na wszystkich poziomach sprawowania rządów, być może z wykorzystaniem tablicy wyników w zakresie przygotowania, a strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu powinno towarzyszyć doradztwo i wsparcie dla organów szczebla niższego niż krajowy oraz państw członkowskich w związku z realizacją tych etapów.

53. Uważa, że propozycje Komisji Europejskiej, przedstawione w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, są zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO